

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 518/2019-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia práv podľa čl. 6 a 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Komárno č. k. 11 T 66/2014-2951 z 20. októbra 2016, uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 4 To 98/2016-3118 z 12. januára 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 21/2019 z 31. júla 2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť sťažovateľov [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

2. Žiadosti sťažovateľov [REDACTED] a [REDACTED] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ“), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľka“, spolu ďalej aj „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia práv podľa čl. 6 a 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) č. k. 11 T 66/2014-2951 z 20. októbra 2016, uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 To 98/2016-3118 z 12. januára 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tdo 21/2019 z 31. júla 2019.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 T 45/2001 z 31. októbra 2002 odsúdený pre trestný čin vraždy, za ktorý mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov a 6 mesiacov, z výkonu ktorého bol podmiennečne prepustený 22. marca 2010 na skúšobnú dobu v trvaní 7 rokov.

Namietaným rozsudkom okresného súdu č. k. 11 T 66/2014-2951 z 20. októbra 2016 bol sťažovateľ uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby, ktorého sa dopustil v období od 31. júla 2013 do 13. februára 2014, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov nepodmienečne a súčasne mu bolo uložené protialkoholické liečenie ústavnou formou. Okresný súd pri ukladaní trestu odňatia slobody okrem iného zohľadnil, že išlo o opätovné spáchanie zločinu, zločin bol spáchaný na viacerých osobách a v skúšobnej dobe podmiennečného prepustenia z predchádzajúceho výkonu trestu odňatia slobody.

Sťažovateľka je manželkou sťažovateľa a súčasne bola poškodenou v namietanom trestnom konaní.

Na základe podaného odvolania krajský súd namietaným uznesením č. k. 4 To 98/2016-3118 z 12. januára 2017 rozhodol, že odvolanie sťažovateľa

a sťažovateľky (ktoré podala v prospech sťažovateľa, pozn.), ako aj odvolanie okresnej prokurátorky Okresnej prokuratúry v Komárne (ďalej len „prokurátorka“) zamieta, keďže ani jedno z nich nie je dôvodné.

Najvyšší súd namietaným uznesením sp. zn. 3 Tdo 21/2019 z 31. júla 2019 dovolanie sťažovateľa odmietol.

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uvádzajú, že vzhľadom na svoje finančné možnosti si nevedia zabezpečiť právnu pomoc advokáta pri podávaní ústavnej sťažnosti. Namietajú porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 dohovoru, ktoré má spočívať v tom, že pri podávaní dovolania okresný súd predložil najvyššiemu súdu návrh bez príloh.

Uložený trest odňatia slobody považujú sťažovatelia za extrémne vysoký a taký, ktorý spôsobuje ujmu celej ich rodine. Všeobecné súdy podľa sťažovateľov pri určovaní druhu a výšky trestu nebrali ohľad na záujem dieťaťa, a pritom poukazujú na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2027/17 zo 7. augusta 2017.

Poukazujú tiež na to, že sťažovateľke nebolo umožnené zúčastniť sa hlavného pojednávania na krajskom súde, nemala možnosť sa v konaní pred krajským súdom vyjadriť. Keďže okresný súd „*cenzuroval*“ podané dovolanie sťažovateľa a nepredložil prílohy a doplnenie z 28. januára 2018 najvyššiemu súdu, najvyšší súd sa nemohol vysporiadať s jeho námietkou porušenia práva na obhajobu.

Tento postup všeobecných súdov a ich rozhodnutia majú vplyv na fungovanie ich rodiny, ktorá sa tak stáva nefunkčnou, čo zanecháva následky najmä na sťažovateľke a ich maloletom synovi. Uložený trest pre „*živiteľa rodiny*“ považujú za extrémne vysoký.

Sťažovatelia uvádzajú, že na lekárskej správe o zranení poškodenej sťažovateľky mal byť sfalšovaný jej podpis. Najvyšší súd sa s danými skutočnosťami podľa ich názoru nemohol vysporiadať, keďže „... *dôkazy, prílohy, atď. od Okresného súdu Komárno ani nedostal. Dostal len upravený koncept a nekompletné dovolanie bez príloh a doplnenia*“.

4. Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Ústavný súd v celom rozsahu zrušuje uznesenie NS SR sp. zn. 3 Tdo 21/2019 z 31. júla 2019, uznesenie KS Nitra sp. zn. 4 To 98/2016 z 12.1.2017 a rozsudok OS KN sp. zn. 11T/66/2014 z 20.10.2016.

Ústavný súd prikazuje súdu zaplatiť trovy konania a za advokáta ustanoveného Ústavným súdom.

Ústavný súd SR vyslovuje porušovanie čl. 6, čl. 8 Dohovoru (ESLP)

Ústavný súd prikazuje [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] z výkonu trestu okamžite prepustiť, nakoľko takýmto rozhodnutím všetky ostatné rozhodnutia strácajú právny titul.

Vzhľadom na to, že závažným spôsobom boli porušené práva maloletého [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] vyplývajúce z Dohovoru o právach dieťaťa a vysoko ignorované záujmy rodiny, porušený zákon o rodine, rodina žiada finančnú satisfakciu vo výške 100.000,-Eur.“

V závere sťažovatelia žiadajú o ustanovenie advokáta na zastupovanie v konaní o ústavnej sťažnosti.

II.

Relevantné ustanovenia právnych prepisov

5. Podľa čl. 124 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa § 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové

pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený

verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

11. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydli a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov, že namietaným rozsudkom okresného súdu č. k. 11 T 66/2014-2951 z 20. októbra 2016, uznesením krajského súdu č. k. 4 To 98/2016-3118 z 12. januára 2017 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 21/2019 z 31. júla 2019 boli porušené ich práva na spravodlivé súdne konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru.

Namietajú najmä:

- neprimeranosť uloženého trestu odňatia slobody, ktorý bol uložený sťažovateľovi za trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby,
- údajné pochybenia okresného súdu pri predkladaní dovolania najvyššiemu súdu, keď nemalo byť predložené celé dovolanie vrátane jeho príloh a doplnení,
- skutočnosť, že najvyšší súd sa nezaoberal porušením práva na obhajobu v súvislosti s neumožnením účasti sťažovateľky na hlavnom pojednávaní pred krajským súdom,

- skutočnosť, že najvyšší súd sa nezaoberal tvrdeným falšovaním podpisu sťažovateľky na lekárskej správe o jej zraneniach, ktoré utrpela.

13. I keď sťažovatelia poukazujú na porušenie čl. 6 dohovoru bez špecifikovania konkrétneho odseku tohto ustanovenia, z obsahu ústavnej sťažnosti je možné vyvodiť, že namietajú porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľov podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 11 T 66/2014-2951 z 20. októbra 2016

14. Právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, podľa ktorého môže o ústavných sťažnostiach konať len vtedy, ak o ochrane označených základných práv a slobôd sťažovateľov (porušenie ktorých sa namieta) nerozhoduje iný (všeobecný) súd. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu v konaní o ústavných sťažnostiach predstavuje ústavný príkaz a zaväzuje každú fyzickú osobu a právnickú osobu. Ak teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že o porušení základného práva alebo slobody sťažovateľa je oprávnený rozhodovať iný súd na základe dostupného a účinného právneho prostriedku nápravy v systéme všeobecného súdnictva, ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci.

15. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľov v časti namietajúcej porušenie ich základných práv a slobôd označeným rozsudkom okresného súdu, ktorý vo veci rozhodoval ako súd prvej inštancie, ústavný súd zistil existenciu práve takejto situácie, pretože proti jeho rozhodnutiu mali sťažovatelia k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich základných práv a slobôd poskytovaný zákonom (odvolanie), ktorý aj využili, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Odvolanie predstavuje účinný právny prostriedok, prostredníctvom ktorého bol následne krajský súd povinný vecne preskúmať toto rozhodnutie okresného súdu a o odvolaní sťažovateľov rozhodnúť.

16. Vzhľadom na to, že na zabezpečenie účinnej ochrany svojich práv mali sťažovatelia k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy, bolo potrebné ich ústavnú

sťažnosť v tejto časti vo vzťahu k namietanému rozsudku okresného súdu č. k. 11 T 66/2014-2951 z 20. októbra 2016 odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľov podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 4 To 98/2016-3118 z 12. januára 2017

17. Vo vzťahu k namietanému uzneseniu krajského súdu je možné z obsahu ústavnej sťažnosti vyvodit', že sťažovatelia namietajú neprimeranosť uloženého trestu.

18. V namietanom uznesení č. k. 4 To 98/2016-3118 z 12. januára 2017 krajský súd k uloženej výške trestu uvádza:

„K tvrdeniu obžalovaného (obsiahnutému v jeho vyjadrení k dôvodom v jeho neprospech okresným prokurátorom podaného odvolania smerujúceho proti výroku o treste napadnutého rozsudku), o pôsobení jeho odsúdenia a potrestania v prejednávanej veci na celú rodinu, o potrebe prihliadnutia na práva dieťaťa a záujem na tom, aby vyrastalo v úplnej a harmonickej rodine a prostredí, považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že trest uložený mu napadnutým rozsudkom zodpovedá aj požiadavke ustanovenej v § 34 odsek 3 Trestného zákona (trest má postihovať iba páchatel'a tak, aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby), pretože mu bol uložený bezprostredne na dolnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

V prejednávanej veci totiž neboli zistené žiadne také okolnosti prípadu alebo pomery obžalovaného (a napokon ani on sám si ich prevahou viacerých významných poľahčujúcich okolností nad neexistujúcou priťažujúcou okolnosťou nevytvoril), ktoré by mohli opodstatniť zistenie, že použitie trestnej sadzby ustanovenej v odseku 2 § 208 Trestného zákona a upravenej s použitím § 38 odsek 5 Trestného zákona by bolo pre obžalovaného neprimerane prísne a že na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, ktoré by podľa § 39 odsek 1 Trestného zákona umožnili uložiť mu trest aj pod jej dolnú hranicu. Napokon nemožno nepoznamenať, že akýmkoľvek nepriaznivým účinkom obžalovanému uloženého trestu na jeho rodinu a jemu blízke osoby mohol (a v budúcnosti

môže) najúčinnšie predísť on sám tým, že bude viesť riadny život a nepáchať trestné činy, zvlášť voči jemu blízkym a ostatným osobám tvoriacim jeho rodinu.

Keďže obžalovaný bol v posledných desiatich rokoch pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 31.10.2002 sp. zn. 1 T/45/2001 za úmyselný trestný čin vraždy podľa § 219 odsek 1 Trestného zákona účinného do 01.01.2006 (z výkonu ktorého bol podmienene prepustený 22.03.2010) súd prvého stupňa ho podľa § 48 odsek 2 písmeno b/ Trestného zákona (teda tejto zistenej skutočnosti opodstatnene a zákonu zodpovedajúcim spôsobom) na výkon napadnutým rozsudkom mu uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, pričom podľa názoru odvolacieho súdu neboli zistené žiadne také skutočnosti alebo okolnosti určujúce závažnosť obžalovaným v prejednávanej veci spáchaného trestného činu a mieru jeho narušenia, ktoré by mohli odôvodniť záver, že by jeho náprava mohla byť lepšie zabezpečená v ústave na výkon trestu iného (minimálneho alebo maximálneho) stupňa stráženia.“

19. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde (predtým § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov) vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. II. ÚS 399/2010, IV. ÚS 51/2011).

20. Vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05). Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04). Ústavnoprávnou požiadavkou je tiež to, aby všeobecnými súdmi vydané rozhodnutia boli riadne, zrozumiteľné a logicky odôvodnené.

21. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia vzhľadom na námietky sťažovateľa uviedol východiská, na základe ktorých postupoval v danej veci, vyrovnal sa so skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné. Krajský súd sa jednoznačne vyjadril k namietanej neprimeranej výške trestu, poukázal na relevantnú zákonnú úpravu, poukázal na predchádzajúce odsúdenie za trestný čin vraždy, z výkonu ktorého bol sťažovateľ podmienene prepustený, a vyjadril sa aj k dôvodom zaradenia do výkonu trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Krajský súd sa tiež vyjadril k námietke neprimeranosti uloženého trestu vzhľadom na jeho následky na jeho súkromný a rodinný život.

Ústavný súd nezistil taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s právami sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru, ako to sťažovateľ tvrdí vo svojej ústavnej sťažnosti. Krajský súd aplikoval na zistený skutkový stav relevantnú zákonnú úpravu, vysporiadal sa namietanými argumentmi sťažovateľa. Z namietaného uznesenia je zrejmé, akými úvahami sa krajský súd riadil pri právnom posudzovaní veci.

22. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde,

pretože napadnuté uznesenie krajského súdu v ničom nesignalizuje možnosť porušenia práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru, dôvodnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

23. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie jej práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že dovolanie proti namietanému uzneseniu sťažovateľka nepodala, k sťažovateľom podanému dovolaniu sa v konaní pred najvyšším súdom vyjadрила.

V nadväznosti na citované ustanovenie § 124 zákona o ústavnom súde ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

Keďže sťažovateľka proti namietanému uzneseniu krajského súdu dovolanie nepodala, lehota na podanie ústavnej sťažnosti pre namietané porušenie jej práv namietaným uznesením krajského súdu začala plynúť právoplatnosťou tohto uznesenia. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť proti namietanému uzneseniu krajského súdu č. k. 4 To 98/2016-3118 z 12. januára 2017 zjavne po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty. Na základe uvedeného bolo potrebné ústavnú sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojich práv uznesením krajského súdu, odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 21/2019 z 31. júla 2019

24. Namietaným uznesením sp. zn. 3 Tdo 21/2019 z 31. júla 2019 najvyšší súd dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 4 To 98/2016 z 12. januára 2017 odmietol.

25. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú údajné pochybenia okresného súdu pri predkladaní dovolania najvyššiemu súdu, keď nemalo byť predložené celé dovolanie vrátane jeho príloh a doplnení.

V namietanom uznesení najvyšší súd uvádza, že proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, a to najskôr prostredníctvom ustanoveného obhajcu (s. 3 namietaného uznesenia, pozn.), následne obvinený sťažovateľ prostredníctvom novej ustanovenej obhajkyne doručil súdu prvého stupňa 19. februára 2019 doplnenie ním podaného dovolania (na s. 4 namietaného uznesenia, pozn.), v ktorom v súlade s obsahom bezprostredne predchádzajúceho podaného dovolania spresnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Sťažovateľovi bolo doručené vyjadrenie prokurátorky k ním podanému dovolaniu a následne sťažovateľ najvyššiemu súdu doručil svoje vyjadrenie, ktorým v podstate len znovu zopakoval svoje dovolacie námietky a vyslovil nesúhlas s ich hodnotením tak, ako ho vo vyjadrení k dovolaniu v znení jeho doplnenia vyjadrila prokurátorka (s. 7 namietaného uznesenia, pozn.).

26. Z obsahu ústavnej sťažnosti nie je možné zistiť, ktoré konkrétne vyjadrenie sťažovateľov, doplnenie podania, resp. ktoré konkrétne prílohy nemali byť najvyššiemu súdu predložené okresným súdom. Sťažovatelia poukazujú na „zmiznutý“ nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 803/2016 z 27. októbra 2016, v inej časti ústavnej sťažnosti zasa uvádzajú, že najvyššiemu súdu nemalo byť predložené doplnenie dovolania z 28. januára 2018.

Ústavný súd konštatuje, že ak sťažovateľ označil relevantnú judikatúru vo svojom podaní, všeobecný súd sa s predmetným nálezom ústavného súdu oboznámil aj bez jeho predloženia sťažovateľom v listinnej podobe ako prílohe dovolania. Sťažovatelia neuviedli, aké právne dôsledky z toho vyvodzujú v súvislosti s namietaným porušením svojich práv, aký vplyv mali mať tvrdené nedostatky na výrok namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu.

Rovnako ako pri predchádzajúcej námietke sťažovateľov v ústavnej sťažnosti chýba aj odôvodnenie tvrdeného porušenia práva na obhajobu v súvislosti s neumožnením účasti sťažovateľky na hlavnom pojednávaní pred krajským súdom, keď sťažovatelia neuviedli,

v čom malo spočívať toto neumožnenie účasti, či sa domáhali vykonania procesných úkonov v tomto smere v priebehu konania pred krajským súdom, chýba argumentácia toho, ako malo týmto tvrdeným pochybením dôjsť k porušeniu práv sťažovateľov, aké práva nemohli využiť a aký vplyv mal mať tento postup krajského súdu na výsledok konania, na rozhodnutie vo veci samej.

Ústavný súd konštatuje, že mu neprináleží domýšľať si, hľadať, v čom teoreticky mohli spočívať dôvody tvrdení sťažovateľov, zvažovať, ktoré dôkazy by mohli mať sťažovatelia na mysli ako také, ktoré by mali podporovať tvrdené porušenie ich práv.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovatelia neuviedli k uvedeným tvrdeniam žiadne konkrétne skutkové a právne dôvody, žiadnu argumentáciu, nepredložili dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ústavný súd považoval tieto námietky len za súčasť odôvodnenia ich ústavnej sťažnosti.

27. Sťažovatelia ďalej namietajú, že najvyšší súd sa nezaoberal tvrdeným falšovaním podpisu sťažovateľky na lekárskej správe o jej zraneniach, ktoré utrpela.

Najvyšší súd k týmto argumentom sťažovateľov uvedeným v ústavnej sťažnosti uviedol:

„Obvinený však v podanom dovolaní namietal tak údajné neupovedomenie jeho vtedajšej obhajkyne o konanom úkone - výsluchu poškodenej [REDAKOVANÉ] konanom dňa 1. apríla 2014, ako aj pravosť podpisu poškodenej [REDAKOVANÉ] na predmetnej písomnosti - lekárskej správe o jej ošetrení zo 14. februára 2014 prvýkrát v dovolaní, hoci mu tieto okolnosti museli byť nepochybné známe už v pôvodnom konaní. Argumentáciu obvineného ohľadom skutočnosti, že sa s ním prezentovanými vadami konania neoboznámil z dôvodu, že jeho manželka - poškodená [REDAKOVANÉ] sa odmietla zúčastniť na preštudovaní spisu, prípadne opierajúc sa len rýdzo subjektívne úvahy o nezákonnom postupe orgánov činných v trestnom konaní (vedúcim až k možnej manipulácii s obsahom spisového materiálu a pod.) pritom najvyšší súd musel odmietnuť ako skôr účelovú; nad rámec uvedeného napriek tomu poznamenáva, že z obsahu spisu rozhodne nemožno vyvodiť čo i len náznak podozrenia z nezákonného postupu orgánov činných v trestnom konaní, resp. súdu.

Najvyšší súd musí na tomto mieste zdôrazniť aj význam tej skutočnosti, že o porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom by išlo príkladmo v prípade, ak by sa poškodená vzdala práva preštudovať spis v čase, keď dokonca nebola ešte ani vypočúvaná, prípadne že by vyšetrovateľ poškodenej neoznámil dátum, čas a miesto, kedy mienil umožniť preštudovanie spisu. V prípade predstavujúcim predmet dovolania bolo jednoznačne preukázané, že poškodená bola o úkone preštudovania spisu riadne a včas upovedomená a jej účasť na ňom jej bola umožnená v plnom rozsahu tak, ako to predpokladajú relevantné ustanovenia Trestného poriadku. Okolnosť, že poškodená sa s poukazom na ňou namietaný nezákonný postup orgánov činných trestnom konaní (naviac založený výlučne len na ňou subjektívne pociťovanej nespravodlivosti, resp. predpokladanej zaujatosti dotknutých orgánov) úkon preštudovania nedostavila a účasť na úkone výslovne odmietla, nesmie zakladať povinnosť orgánov činných v trestnom konaní, resp. súdu ďalej „prispôbovať“ priebeh trestného konania, resp. jeho režim predstavám a požiadavkám poškodenej tak, že by tento jej prejav vzdania sa účasti na úkone preštudovania spisu, naviac v už naznačenom kontexte, predstavoval právne relevantnú výnimku z axiómy predpokladanej v § 371 ods. 4 Trestného poriadku. Úplným záverom najvyšší súd dodáva, že poškodená [REDAKOVANÉ] sa svojho práva preštudovať spis a podávať návrhy na doplnenie vyšetrovania podľa § 208 ods. 1 Trestného poriadku vzdala ešte v rámci prípravného konania, a to v rámci výsluchu konaného 15. februára 2014, počas ktorého aktívne obvineného usvedčovala a poskytla orgánom činným v trestnom konaní obsiahly opis skutkových okolností trestného činu, ktorý spáchal obvinený. Je preto prinajmenšom nelogické tvrdiť, že sa obvinená tohto práva vzdala kvôli zaujatému postupu orgánov činných v trestnom konaní a ich údajnej snahe kriminalizovať osobu obvineného, nakoľko obsah jej výpovede a okolnosti v čase existencie ktorých k označenému procesnému úkonu došlo, toto jej konštatovanie spoľahlivo vylučujú. Z obsahového hľadiska na uvedenej výpovedi poškodená zotrvala aj počas jej opätovného výsluchu konaného po vydaní uznesenia o vznesení obvinenia podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku obvinenému, a to aj za prítomnosti obhajkyne obvineného (č. 1. 74 a nasl. spisu).“

28. Ako je z citovaných častí odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu zrejmé, najvyšší súd sa námietkou sťažovateľov riadne zaoberal a s ich argumentáciou v tomto ohľade sa vysporiadal.

Najvyšší súd dal sťažovateľovi jednoznačnú odpoveď týkajúcu sa námietky údajného falšovania podpisu jeho poškodenej manželky na lekárskej správe o jej zraneniach, ktoré utrpela, a teda sa vyjadril k údajnému nezákonnému postupu orgánov činných v trestnom konaní. Zdôraznil, že pravosť podpisu poškodenej v trestnom konaní na lekárskej správe o jej ošetrení zo 14. februára 2014 prvýkrát sťažovateľ namietol až v dovolaní, hoci mu tieto okolnosti museli byť nepochybne známe už v pôvodnom konaní. Najvyšší súd zároveň zdôraznil vnútornú nelogickosť tejto námietky sťažovateľa vzhľadom na obsah výpovede poškodenej z 15. februára 2014, počas ktorej aktívne obvineného sťažovateľa usvedčovala a poskytla orgánom činným v trestnom konaní obsiahly opis skutkových okolností trestného činu, ktorý spáchal, ako aj vzhľadom na obsah jej neskorších výpovedí.

29. Najvyšší súd sa tak vyjadril ku skutkovým okolnostiam sporu a k právnej stránke veci. Najvyšší súd aplikoval na zistený skutkový stav relevantnú zákonnú úpravu, vysporiadal sa so všetkými podstatnými argumentmi sťažovateľa. Z namietaného uznesenia je zrejmé, akými úvahami sa najvyšší súd riadil pri právnom posudzovaní veci, a pritom závery, ku ktorým dospel, nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne) alebo zjavne neodôvodnené, keďže majú oporu v zákone a sú jasne a dostatočne právne zdôvodnené. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení.

30. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

31. Vzhľadom na uvedené závery ústavný súd konštatuje, že pokiaľ ide o žiadosť sťažovateľov o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, vo veci sťažovateľov nie je splnená jedna z podmienok upravená v § 37 ods. 1 zákona o ústavnom

súde. Po preskúmaní sťažnostných námietok sťažovateľov dospel ústavný súd k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľov je potrebné odmietnuť, a teda v prípade sťažovateľov ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti a ústavný súd uzatvára, že v danom prípade u sťažovateľov nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

32. Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľov o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

33. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov obsiahnutými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu